

Αναστασία Κανδύλη

Christine Easthope.

ΤΑ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΦΥΤΑ ΤΟΥ ΕΛΙΚΩΝΑ

Ελικώνας. Βουνό ιερό, όμορφο, άγριο, πεπλοντυμένο με μύθους, ιστορίες και πραγματικότητα. Βουνό με οργιώδη βλάστηση αλλά και με πληγές που χάσκουν πονεμένο.

"Από τις Μούσες τις Ελικώνιες ως αρχίσουμε το τραγούδι, απ' αυτές που κατοικούν το μέγα και άγιο βουνό τον Ελικώνα και που τριγύρω από την κρήνη την μελάνυδρη στήνουν χορό με τα απαλά τους πόδια." Μ' αυτή την εισαγωγή ο Ησίοδος από την γειτονική Ασκη αρχίζει την Θεογονία.

Και εμείς θα αρχίσουμε την βοτανική περιήγησή μας στο μυθικό βουνό, την κατοικία των Ελικωνιάδων Μουσών, του Ησίοδου, της Ερκύνας, του Τροφώνιου, του Πήγασου, του Νάρκισσου και άλλων με το φυτό το αφιερωμένο από τους προγόνους μας στις κόρες του μεγάλου Δία και της ομορφόμαλλης Μνημοσύνης, που αφθονεί στο βασίλειό τους και που το όνομα του μας θυμίζει το μέλι.

Melilotus officinalis, Μελίλωτος ο φαρμακευτικός, κοινώς νυχάκι. Τα ευωδιαστά του άνθη έχουν χρώμα κίτρινο ή και λευκό. Όλο το φυτό έχει μια ανάλαφρη ομορφιά και παλιά θεωρείτο ότι αντιπροσώπευε τη θηλυκή ομορφιά, χάρη και αγνότητα. Οι αρχαίοι Γερμανοί το είχαν αφιερώσει στην Οστάρα, την θεά του φωτός, της γονιμότητας και της Άνοιξης.

Φαρμακευτικές ιδιότητες.

Ολόκληρο το φυτό έχει ηρεμιστικές, διουρητικές και ισχυρές αντιθρομβωτικές ιδιότητες. Ακόμη επιδρά και στους κισσούς. Απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί από τους ασθενείς που παίρνουν Warfarin.

Αν καμιά φορά φυλλομετρήσετε βοτανολόγια γραμμένα τον Μεσαίωνα και συναντήσετε την σχεδίαση ενός φυτού με την ονομασία "Supercillium veneris", το φρύδι της Αφροδίτης, τότε έχετε μπροστά σας το φυτό που θεράπευσε τον Αχιλλέα και που του δόθηκε το όνομα του ήρωα, Achillea millefolium, Αχίλλειος το χιλιόφυλλον, κοινώς Αχίλλεα και αγριαψιθιά. Το φυτό είναι συνδεδεμένο με το I CHING, το [Βιβλίο των Αλλαγών]

Αντιυπερτασικό, προστατεύει από τη θρόμβωση ύστερα από καρδιακή προσβολή ή αποπληξία. Συνδυάζεται με άνθη τίλιου για την υπέρταση. Περισσότερα από 40 συστατικά έχουν απομονωθεί στο φυτό.

Σύμφωνα με την Ελληνική μυθολογία από το αίμα του άτυχου Άδωνη, του αγαπημένου της Αφροδίτης, ξεπετάχτηκε το φυτό Adonis vernalis. Αδωνις.

Το φυτό είναι διουρητικό. Πολύ αποτελεσματικό για την καρδιακή ανεπάρκεια, και για το οίδημα που προέρχεται από αυτή. Ανεβάζει δε την πίεση του αίματος

Προσφιλές φαγητό των Ισραηλιτών σύμφωνα με την Βίβλο (Αριθμοί, 1 α 5) ήταν το σκόρδο, Allium sativum, Κρόμμυον το σκόροδον και κατά τον Διοσκορίδη ελαφόβοσκον που πατρίδα έχει τη Ρωσία και το Τουρκεσταν. Φυτό εκτιμώμενο από όλους τους λαούς για τις αξιόλογες θεραπευτικές του ιδιότητες. Ο Ηρόδοτος αναφέρει ότι το καλλιεργούσαν για όλες τις παθήσεις. Οι Γάλλοι παλιά το αποκαλούσαν "θηριακή των φτωχών". Η πρώτη απεργία στον κόσμο έγινε κατά την διάρκεια της κατασκευής των πυραμίδων όταν μείωσαν την μερίδα σκόρδου στους εργάτες. Στον δε τάφο του Τουταγχαμών βρέθηκαν σωροί από σκόρδα και κρεμμύδια.

Πραγματική πανάκεια και για τα προβλήματα που αφορούν το καρδιαγγειακό σύστημα. Μειώνει την υψηλή πίεση, και την χοληστερίνη.

Καθυστερεί την αρτηριοσκλήρωση και μειώνει τον κίνδυνο περαιτέρων καρδιακών προσβολών στο μυοκαρδιολογικό σύστημα στους ασθενείς που είχαν προσβληθεί. Χρησιμοποιούνται οι βολβοί. Ακόμη μπορεί να χορηγηθεί υπό μορφή βάμματος Το μόνο του μειονέκτημα είναι η έντονη μυρωδιά του που μειώνεται με τον μαϊντανό.

Σύμφωνα με τον Πλίνιο η ονομασία Aesculus hippocastaneum, Ιπποκαστανέα προήλθε από την λέξη Escal, για την τροφή, και αρχικά είχε αποδοθεί σε μία ποικιλία βελανιδιάς εκτιμώμενης για τους εδώδιμους καρπούς της. Είναι εντελώς διαφορετικό δέντρο από την εδώδιμη καστανιά. Η Αγριοκαστανιά είναι ένα όμορφο διακοσμητικό δέντρο και παράλληλα θεραπευτικό.

Είναι διουρητικό, μειώνει την διαπερατότητα των τριχοειδών αγγείων και το τοπικό οίδημα. Ωφέλιμο για τις ανωμαλίες του φλεβικού συστήματος, συμπεριλαμβανομένης και της αρτηριοσκλήρωσης, όπως και της καρδιακής προσβολής, της κυκλοφοριακής ανεπάρκειας, των κίρσων και της φλεβίτιδας. Χρησιμοποιούνται οι καρποί και η φλούδα.

Πατρίδα του η Χιλή και το Περού αλλά πολύ κοινό φυτό στους κήπους. Αυτή είναι η Aloysia triphylla, Λιπία η κίτροσμος, περισσότερο γνωστή με την λαϊκή ονομασία Λουίζα και πλούσια σε πτητικά έλαια. Είναι δε ελαφρό ηρεμιστικό και απισνχαντικό γιατί έχει την ιδιότητα να διαλύει τα λίπη.

Το φυτό το συνδεμένο με την γειτονική και ιστορική πόλη της Θήβας, είναι το σέλινο, Arium Graveolens, Σέλινον το βαρύοσμον. Το αναφέρει ο Όμηρος στην *Ιλιάδα* Β, 775 και στην *Οδύσσεια*, Ε, 72 και το αποκαλεί Ελεόθρεπτον. Οι δε Θεόφραστος και Διοσκορίδης το αποκαλούν Ελειοσέλινον. Η ονομασία Arium είναι κελτικής καταγωγής εκ του *Aron* που σημαίνει ύδωρ, και

χαρακτηρίζει την υδροχαρή φύση του φυτού.

Ο Αισχύλος στο έργο του *Επτά επί Θήβας* μας μιλάει για τον θάνατο του μικρού Οφέλη από το τσίμπημα ενός φιδιού. Τότε ο Αμφιάραος, ο ήρωας της αρχαιότητας, γιατρός και μάντης, που ήταν και αυτός στη συνοδεία, είπε πως ο θάνατος του παιδιού ήταν σημάδι για το θάνατο που τους περίμενε όλους και ονόμασε τον Οφέλη Αρχέμορο, δηλαδή αρχή του θανάτου. Και όπως για τα περισσότερα συμβάντα, οι αρχαίοι έπλαθαν μύθους, έτσι για τον πρόδρομο του θανάτου τον Αρχέμορο είπαν ότι από το αίμα του φύτεψε το σέλινο.

Ο δε Πίνδαρος ο μεγαλύτερος από τους λυρικούς ποιητές της αρχαιότητας (50ς αιώνας π.χ.), μας αναφέρει ότι στους νικητές των Ισθμίων αγώνων έδιναν στεφάνια από σέλινο. Στον Πλούταρχο ανήκει η φράση "Σελίνου δείται" διά τους επικινδύνως ασθενούντας. Το φυτό το αναφέρει και ο Αθήναιος.

Ολόκληρο το φυτό έχει αντιυπερτασικές ιδιότητες. Είναι ηρεμιστικό και διουρητικό. Όταν συνδυαστεί δε με την πικραλίδα γίνεται πολύ πιο ισχυρό.

Μία από τις τρεις Μοίρες που διαφεντεύουν την ανθρώπινη ζωή και συγκεκριμένα η Άτροπος, αυτή που έκοβε το νήμα της ζωής, έδωσε το όνομα της στο δηλητηριώδες φυτό εξαιτίας της θανατηφόρου ατροπίνης. Atropa belladonna, Άτροπος η Ευθαλεία, ο μανδραγόρας του Θεοφράστου και του Διοσκορίδη. Αλλά τι σχέση μπορούν να έχουν οι ωραίες κυρίες μ' αυτό. Πιστεύω ότι οι περισσότερες εφευρέσεις σε θέματα ομορφιάς έχουν γίνει από τις γυναίκες. Οι Ιταλίδες στην παλιά εποχή συνήθιζαν να ρίχνουν μία σταγόνα από τον χυμό του φυτού στα μάτια τους για να διαστείλουν την κόρη. Είναι δε υποτασικό. Χρησιμοποιείται για τα προβλήματα του μυοκαρδίου.

Δικαιολογημένα ο λαός μας αποκαλεί την Βερβερίδα την κοινή Ξαγκαθιά και ο Sibthorp Αξαγκάθα, γιατί ο θάμνος είναι καλυμμένος με πολλά αγκάθια. Η Λατινική της ονομασία Berberis vulgaris προέρχεται από την Αραβική λέξη για

τον καρπό. Ο θάμνος περιέχει την φαρμακευτική και βαφική ουσία βερβερίνη. Για θεραπευτικούς σκοπούς χρησιμοποιούνται τα φύλλα, τα κλωνάρια, η φλούδα της ρίζας, οι ρίζες και οι καρποί. Είναι ένα πολύ πικρό ηρεμιστικό βότανο, μειώνει δε και την υψηλή πίεση.

Οι Διοσκορίδης και Πλίνιος μας βεβαιώνουν για τις ευφρόσυνες ιδιότητες του ετήσιου φυτού Borago officinalis ή Καρδιαγωγόν το φαρμακευτικόν που ο λαός το αποκαλεί Μπουράντζα. Διώχνει την λύπη και την μελαγχολία ιδιαίτερα όταν πιούμε το κρασί που μέσα έχουν μουσκέψει οι σπόροι και τα άνθη του φυτού. Χρησιμοποιούνται τα άνθη, φύλλα και σπόροι. Είναι διουρητικό, ήπιο ηρεμιστικό. Έχει ακόμη αντικαταθλιπτικές ιδιότητες, και το λάδι από τους σπόρους μειώνει την πίεση του αίματος.

Φυτό μελιγόνο και θεραπευτικό είναι η Ερείκη η κοινή που προτιμά τα όξινα εδάφη. Η Λατινική της ονομασία Calluna είναι ελληνική. Ολόκληρο το φυτό έχει καταπραϋντικές ιδιότητες και μειώνει τη πίεση του αίματος.

Στην οθόνη βλέπουμε την Καμέλια την καλλωπιστική. Η φωτογραφία είναι τραβηγμένη στην Ισπανία και συγκεκριμένα στην περιοχή της Γαλικίας. Συγγενικό φυτό είναι και η Καμέλια η Σινική ή Theifera που περιέχει τείνη.

Φυσικά δεν είναι ιθαγενές φυτό της Ελλάδας. Είναι ο γνωστός θάμνος που τα φύλλα του μας δίνουν το μαύρο τσάι. Ονομάσθηκε προς τιμή του George Camel (1661-1706), ενός Ισουίτη μοναχού που έγραψε την ιστορία των φυτών των Φιλιππίνων.

Τα φύλλα του φυτού περιέχουν αντιοξειδωτικά που προστατεύουν από τις καρδιακές ασθένειες. Επί πλέον είναι και διουρητικό.

Ο Carthamus tinctorius, που μοιάζει με αγκάθι έχει πρωτοεισαχθεί στην Ευρώπη από την Αίγυπτο τον 15ο αιώνα. Η ονομασία carthamus κατά μία

εκδοχή προήλθε από την Εβραϊκή qarthami "ζωγραφίζω", επειδή τα άνθη του βγάζουν μία βαφική ουσία την καρθαμίνη. Βρέθηκε δε στους Αιγυπτιακούς τάφους όπου είχε τοποθετηθεί 3500 χρόνια π.χ. Αυτό το πικρό αρωματικό βότανο τονώνει το κυκλοφορικό και την καρδιά. Βοηθά στις ασθένειες της στεφανιαίας αρτηρίας. Μειώνει δε και την χοληστερίνη στο αίμα.

" Εδίδε λοιπόν ο Χειράμ εις τον Σολομώντα ξύλα κέδρινα και ξύλα πευκινα, όσα ήθελεν". Βασιλέων Γ, ε 24.

Πρόκειται για τον Κέδρο του Λιβάνου, Cedrus libani subsp. atlantica, ιθαγενές δέντρο του Ατλαντα του Μαρόκου.

Λέγεται όμως ότι ο βασιλιάς Σολομών έκοψε τα περισσότερα δέντρα από το βουνό του Λιβάνου για να κατασκευάσει τον ναό του. Το λάδι του κέδρου το χρησιμοποιούσαν στην αρχαία Αίγυπτο για βαλσάμωμα. Οι δε Θιβετανοί για θυμίαμα. Για θεραπευτικούς σκοπούς χρησιμοποιείται τόσο το λάδι όσο και το ξύλο. Κατευναστικό των νεύρων και τονωτικό του κυκλοφορικού και αναπνευστικού συστήματος.

"Πενία τέχνας κατεργάζεται". Τον παλιό καιρό οι επαίτες της Γαλλικής πρωτεύουσας έτριβαν τα χέρια τους με την Κληματίδα την λευκάμπελο, Clematis vitalba, για να ερεθίσουν το δέρμα και να δημιουργηθούν πληγές. Ο λαός την αποκαλεί Αμπελίνα και Κουρμπένια και μεταξύ των άλλων στοιχείων περιέχει φαρμακευτικά και ερεθιστικά συστατικά Το έκχυμα των φύλλων χρησιμοποιείται κατά της αρτηριακής υπέρτασης και της υπερτροφίας της καρδιάς. Είναι δε αντισπασμωδικό, αντιφλογιστικό και καταπραϋντικό του κυκλοφορικού συστήματος.

Τα λεπτά και αρωματικά άνθη του Πολυγόνου του Μαΐου Convallaria majalis στολίζουν τα νυφικά στεφάνια. Το φυτό είναι περισσότερο γνωστό με την

Γαλλική ονομασία Μυγκέ. Η πρώτη αναφορά σαν φυτό φαρμακευτικό χρονολογείται από το δεύτερο αιώνα μΧ, σ' ένα βοτανολόγιο γραμμένο από τον Απουλήιο. Για θεραπευτικούς σκοπούς χρησιμοποιείται όλο το φυτό, φύλλα άνθη, λάδι. Αυτό το πικρό διουρητικό βότανο επενεργεί σαν τονωτικό της καρδιάς και του καρδιακού συστήματος. Επίσης κατά της αρτηριοσκλήρωσης και της αρτηριακής υπότασης.

Η Μουμουτζελιά ή Τσαπουρνιά Crataegus monogyna και κατά το Ελληνικόν Κράταιγος φυτρώνει στους άγονους τόπους. Από την εποχή του Μεσαίωνα οι καρποί του χρησιμοποιούνται σαν φάρμακο για την καρδιά. Βελτιώνει τη περιφερειακή κυκλοφορία. Ρυθμίζει δε τον καρδιακό παλμό, την πίεση και την ροή του αίματος των στεφανιαίων αγγείων. Ωφέλιμο για όλες τις καρδιακές παθήσεις.

Το φυτό που οι Γερμανοί αποκαλούν δαχτυλήθρα είναι η Digitalis, Δακτυλίτης, πολύ γνωστό φυτό στην φαρμακολογία για την δακτυλιδίνη που λαμβάνεται απ' αυτό. Ένας μύθος λέει ότι τα στίγματα στο άνθος είναι ένα προειδοποιητικό σημάδι ότι το φυτό εκκρίνει δηλητηριώδεις χυμούς, γι' αυτό στην Ιρλανδία είναι γνωστό με την ονομασία «Η Δαχτυλίθρα του Νεκρού». Ο λαός μας το αποκαλεί κορακόχορτο και χελιδονόχορτο. Είναι ένα πολύ πικρό διουρητικό βότανο, τονωτικό της καρδιάς.

Η ονομασία της Μηδικής της εδωδίμου, Medicago sativa μας βεβαιώνει τον τόπο προέλευσης της, την Μήδεια ή Περσία. Είναι το γνωστό μας Τριφύλλι. Εκεί το ανακάλυψε ο Δαρείος και το εισήγαγε στην Ελλάδα. Το φυτό δεν είναι μόνο κατάλληλο σαν ζωοτροφή αλλά έχει και αξιόλογες θεραπευτικές ιδιότητες για τον άνθρωπο.. Είναι διουρητικό και μειώνει τα επίπεδα της χοληστερίνης επενεργεί

κυρίως στο κυκλοφορικό και ουροποιητικό σύστημα και επηρεάζει τις ορμόνες. Χρησιμοποιείται ολόκληρο το φυτό.

Δεν θα πρέπει να αφήσουμε παραπονεμένη την πατρίδα της φημισμένης εταίρας Φρύνης, τις Θεσπιές. Με τον ιστορικό τόπο είναι συνδεδεμένο το φυτό Νάρκισσος, Narcissus. Ο Βοιωτικός λαός την ποικιλία Νάρκισσος ο λευκός ή Ταζέττιος που φυτρώνει στον Ελικώνα την αποκαλεί Πετροκάτσια. Στη δε γενέτειρά μου το Βόλο είναι γνωστά σαν Δακράκια. Η ονομασία του αρχαία ελληνική από τη λέξη ναρκώνω. Αυτός είναι ο Νάρκισσος των αρχαίων. Κατά μία εκδοχή ο ωραιότατος Βοιωτός νέος Νάρκισσος γιός του ποταμού Κηφισού και της νύμφης Λειριόπης αγάπησε την εξ' ίσου ωραία δίδυμη αδελφή του η οποία πέθανε. Δεν έβρισκε όμως παρηγοριά στη δυστυχία του παρά μόνο βλέποντας την ίδια του την εικόνα μέσα στην πηγή του νερού που ήταν κοντά στις Θεσπιές, και στη θέση αυτή πέθανε από εξάντληση. Οι Ringer και Morshead βρήκαν ότι, το αλκαλοειδές που υπάρχει στους βολβούς που είναι στην άνθηση μοιάζει με την ατροπίνη.

Ακμάζει στη χώρα αυτή η γαλαζοπράσινη ελιά που τρέφει τα παιδιά. Αυτό είναι το εγκώμιο του Σοφοκλή στο έργο του «Οιδίππους επί Κολωνώ» (693-706) που μας επιβεβαιώνει για την αθηναϊκή καταγωγή του δέντρου, Olea Europa sativa. Πολύ γνωστή η παράδοση της Αθηνάς και του Ποσειδώνα, αλλά ο Πλίνιος αναφέρει ότι εκείνος που επινόησε την καλλιέργεια της ελιάς και την επεξεργασία της ήταν ο Αρισταίος, γιός του Απόλλωνα και της Κυρήνης. Ο Θεόκριτος αναφέρει ότι τον βρυαρών λέοντα της Νεμέας φόνευσε ο Ηρακλής με κορμό αγριελιάς, τον οποίον είχε πάρει από το ιερό βουνό Ελικώνα. Δέντρο ιερό, συνυφασμένο με τη Βίβλο, μυθολογία και ιστορία. Το έκχυμα από τα φύλλα της είναι κατά της αρτηριοσκλήρωσης και της αρτηριακής υπέρτασης.

Η Ουργινεία η θαλασσία, Urginea maritima, βολβοειδές φυτό γνωστό με τις λαϊκές ονομασίες Σκίλλα και Μπότσικας. Πολύ κοινό και πολυδιάστατο που το αναφέρουν σχεδόν όλοι οι αρχαίοι συγγραφείς σαν φυτό ιστορικό, θεραπευτικό, μαγικό, συνδεδεμένο με τις πράξεις γονιμότητας. Λέγεται ότι το φυτό έχει τη δύναμη να επιδρά στη γονιμότητα εξ' αιτίας του ότι είναι "εύζωο" και "βλαστικόν". Μία απ' αυτές τις ενδείξεις ήταν η χρήση του στην Αρκαδία στην λατρεία του Πάνα, για να υποβοηθήσει την γονιμότητα της γης και για να αποτρέψει τις κακόβουλες δυνάμεις. Λένε ότι για να εξαγνίσεις ένα χώρο αρκεί να κάνεις τον γύρο κρατώντας μία Σκιλλοκρέμμυδα. Ο ίδιος ο Πυθαγόρας κρεμούσε τον βολβό της μπροστά στην πόρτα του σαν αλεξιφάρμακο.

Ο βολβός περιέχει σκιλλίνη. Είναι ένα πολύ πικρό και δηλητηριώδες φυτό, διουρητικό και τονωτικό της καρδιάς.

Η Πηγουνιά η πιο εντυπωσιακή βασίλισσα των βοτάνων φυτρώνει στον μουσοφίλητο Ελικώνα. Αυτοφυής είναι η ποικιλία Paeonia lactiflora (syn. albiflora), Hellenica. Οι αρχαίοι έδωσαν σ' αυτό το πολύ όμορφο φυτό το όνομα ενός θεού-γιατρού του Παίωνα. Σύμφωνα με τον Πλίνιο ο Παίωνας βρήκε το φυτό και πρώτος το εφάρμοσε για να θεραπεύσει τον Ηρακλή όταν τον πλήγωσε ο Πλούτωνας, (Ιλδ. Ε 40). Φυτό μαγικό συνδεδεμένο με την Εκάτη που μαζί με την κόρη της Μήδεια διατηρούσαν κτήμα στην Κολχίδα, όπου καλλιεργούσαν τα μαγικά τους βότανα. Στο φυτό έχει δοθεί και η ονομασία "Αγλαοφωτίς", γιατί τις πολύ ζεστές μέρες του καλοκαιριού και σε απόλυτο σκοτάδι τα άνθη του φωσφορίζουν. Χρησιμοποιούνται οι ρίζες του φυτού. Μειώνει την υψηλή πίεση του αίματος. Ακόμη είναι ηρεμιστικό και κατευνάζει το stress. Είναι ένα γιν τονωτικό για την κυκλοφορία.

Συνδεδεμένο με τα Πάθη του Χριστού είναι το φυτό που μας δίνει την πασιφλορίνη. Είναι η Passiflora incarnata, Παθανθές, κοινώς ρολογιά. Οι

Ισπανοί ιεραπόστολοι στην Ν. Αμερική θεωρούσαν ότι τα άνθη του συμβόλιζαν τα πάθη του Χριστού. Τα τρία στίγματα αναπαριστούν τα καρφιά, οι πέντε ανθήρες τα τραύματα, και τα δέκα σέπαλα τους δέκα αποστόλους (απουσιάζουν ο Πέτρος και ο Ιούδας Ισκαριώτης). Το φυτό περιέχει αλκαλοειδή και φλαβονοειδή που είναι αποτελεσματικά ηρεμιστικά και δεν προκαλούν εθισμό. Μειώνει δε και την πίεση του αίματος. Χρησιμοποιείται ολόκληρο το φυτό.

Θα το θεωρούσα ασέβεια να μην αναφέρω την πολύ γνωστή σε όλους μας πικραλίδα. Η Λατινική ονομασία του φυτού Taraxacum officinalis, σημαίνει πικρό βότανο. Οι Γάλλοι αποκαλούν το Ταραξάκο *piss en lit*, για τις ισχυρές του διουρητικές ιδιότητες. Είναι ένα από τα πικρά χόρτα που έτρωγαν οι Ισραηλίτες το Πάσχα, Αριθμοί, θ 11, Έξοδος, ιβ 8. Ολόκληρό το φυτό έχει θεραπευτικές ιδιότητες. Ισχυρό διουρητικό. Για το οίδημα που προέρχεται από την υψηλή πίεση και την αδυναμία της καρδιάς.

Την αποκαλούν και "άνθος τού θανάτου". Είναι η Βίγκα η ποώδης, Vinca herbacea κοινώς Ελίτσα. Παλαιά υποχρέωναν τους καταδίκους να φορέσουν στεφάνη από Βίγκα όταν τους οδηγούσαν για εκτέλεση. Ίσως αυτό το έθιμο προήλθε από τους Ρωμαίους όταν στις παγανιστικές γιορτές συνήθιζαν να στεφανώνουν τα ζώα με στεφάνη Βίγκας, όταν τα οδηγούσαν στον βωμό για θυσία. Χρησιμοποιείται ολόκληρο το φυτό. Περιέχει Ρεζερπίνη η οποία μειώνει την υψηλή πίεση του αίματος, την σκλήρυνση των αρτηριών (ιδιαίτερα τις αρτηρίες του εγκεφάλου). Όταν συνδυαστεί με τη Σαλισβουρία την αδιαντόφυλλο, περισσότερο γνωστή με την ονομασία Gingo, γίνεται ακόμη πιο ισχυρή. Είναι επίσης διουρητικό.

"Εγώ ειμί η άμπελος η αληθινή και ο πατήρ μου ο γεωργός εστί" . Κατά Ιωάννη, ιε 1.

Το αμπέλι Vitis Vinifera αναφέρεται στη Βίβλο πολλές φορές σαν παραβολή

όπως στο παραπάνω εδάφιο και σαν καλλιέργεια παραγωγής τροφής.

Ο Θεόπομπος μας εξιστορεί ότι το πρώτο μαύρο κρασί το έφτιαξαν οι Χιώτες, που τους το δίδαξε ο Οινοπίωνας , γιός του Διονύσου, και οι Χιώτες μετέδωσαν τις γνώσεις τους στους άλλους Έλληνες. Ο δε Όμηρος αναφέρει ότι η καλλιέργεια του αμπελιού ήταν γνωστή από την εποχή του Τρωικού πολέμου.

Το έκχυμα του φυτού είναι διουρητικό και απισχναντικό. Χρησιμοποιούνται τα φύλλα και οι κληματσίδες.

Θα κλείσουμε τον βοτανοθεραπευτικό περίπατό μας με το φυτό που σχετίζεται με την Αλίαρτο και βρίσκεται αυτοφυές μόνο στην περιοχή αυτή. Αυτός ο ωραιότατος θάμνος που ανθίζει την Άνοιξη και τα λουλούδια του μοιάζουν με της πορτοκαλιάς είναι ο Στύραξ ο φαρμακευτικός, Styrax officinalis. Η κοινή του ονομασία είναι Στουράκι και αγριοκυδωνιά. Η Στακτή που αναφέρεται στην Βίβλο, Έξοδος, λ 34, είναι το σταλάζον έλαιον του θάμνου που λαμβάνεται με κέντημα του κορμού. Ο Διοσκορίδης μας λέει τα εξής. "Στύραξ δάκρυον εστί δένδρου τινός ομοίου κυδωνιά." Το δέντρο το αναφέρει και ο Ηρόδοτος. Σύμφωνα δε με τη μυθολογία το δέντρο κατάγεται από την Κρήτη. Στην Αλίαρτο το έφερε ο εξόριστος Ραδάμανθυς.

Στην Κινεζική ιατρική η ρητίνη του δέντρου χρησιμοποιείται σαν τονωτικό του κυκλοφορικού συστήματος. Στην δε αρωματοθεραπεία σαν ηρεμιστικό.

Αναστασία Κανδύλη
Christine Easthope.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Βίβλος. Μετάφραση των εβδομήκοντα.
- 2) Όμηρος. "Ιλιάδα"
- 3) Οβίδιος. "Μεταμορφώσεις"
- 4) Διοσκορίδης. "Μεταμορφώσεις"
- 5) Αθήναιος. "Δειπνοσοφιστές"
- 6) Πλίνιος.
- 7) Gerard's Herbal
- 8) Grieve's Mrs. A Modern Herbal.
- 9) Wren, R. C. Potter's New Cyclopedia of Botanical Drugs and Preparations.
- 10) Stearn . W. Dίctίonary of Plant Names.